

Fővárosi Ítéltábla

6.Pf.20.349/2021/6-II.

A Fővárosi Ítéltábla a Budapesti 1000. sz. Ügyvédi Iroda (Cím5; ügyintéző: dr. Dantesz Péter ügyvéd) által képviselt Felperes1 (Cím2) I. rendű és Felperes2 (Cím2) II. rendű felpereseknek, a Lendvai és Szörényi Ügyvédi Iroda (Cím6; ügyintéző: dr. Lendvai András ügyvéd) által képviselt Alperes1 (korábbi neve: Alperes1, Cím3) I. rendű, a személyesen eljáró Alperes2 (Cím2) II. rendű, Alperes3 (Cím2) III. rendű és a Lendvai és Szörényi Ügyvédi Iroda (Cím6; ügyintéző: dr. Lendvai András ügyvéd) által képviselt Alperes4 (cím8) IV. rendű alperesek ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2021. január 28. napján meghozott 37.G.41.419/2019/36. számú ítélete ellen a felperesek által 37. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét azzal hagyja helyben, hogy abból mellőzi az I. és a II. rendű felpereseket 15.000 (tizenötezer) forint kereseti illeték leletezés terhével történő megfizetésére kötelező rendelkezést, és megállapítja, hogy a le nem rótt kereseti illetéket a Magyar Állam viseli.

Kötelezi a felpereseket, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg az I. és a IV. rendű alpereseknek mint egyetemleges jogosultaknak 19.050 (tizenkilencezer-ötven) forint + áfa másodfokú perköltséget.

A le nem rótt 48.000 (negyvennyolcezer) forint fellebbezési illeték a Magyar Állam terhén marad.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

[1] A felperesek 2008. február 6-án kölcsönkérelmet nyújtottak be az Bank1-hez. A kölcsönkérelem tartalmazza a felpereseknek azt a nyilatkozatát, hogy megismerték az Ügyféltájékoztató a devizahitelek kockázatairól szóló kiadványban foglaltakat, és annak alapján tudomásul veszik, hogy a devizában nyilvántartott kölcsönök a forintban

nyilvántartott kölcsönökhöz képest magasabb kockázatot jelentenek, tekintettel az esetleges árfolyamváltozásokra.

[2] A felperesek mint adósok 2008. május 26-án közjegyzői okiratba foglalt, svájci frank alapú kölcsönszerződést kötöttek az Bank1-el mint hitelezővel. A szerződésben a felek a kölcsön összegét 71.960 svájci frankban, az ügyleti kamat induló mértékét évi 3,9%-ban, a teljes hiteldíj mutatót (THM) évi 6,32%-ban, a futamidőt 20 évben, a törlesztő részletek induló összegét 347,81 svájci frankban határozták meg. A kölcsönszerződés I.3.7. pontja értelmében az adósok az igénybe vett kölcsön összege után évi 1,9% mértékű kezelési költséget kötelesek fizetni. A szerződés I.4.2.1.1. pontja úgy rendelkezik, hogy a 10 éves halasztás időtartama alatt az adósok csak ügyleti kamatot és kezelési költséget kötelesek fizetni, a halasztás lejártakor a hitelező az eredeti esedékességi időpont változatlanul hagyásával új törlesztő részletet állapít meg. A I.4.3.1. pont szerint az adós a fizetési kötelezettségét legkésőbb a tartozás esedékességének napján érvényes, a hitelező által az adott devizanemre meghatározott és az üzletszabályzatban rögzítettek szerint közzétett deviza eladási árfolyamon köteles teljesíteni. A kölcsönszerződés I.10. pontja szerint „A Kölcsön kockázataival kapcsolatban az Adós kijelenti, hogy az erre vonatkozó, a Hitelező által részére nyújtott részletes tájékoztatást megismerte, megértette, a devizahitel igénybevételével együtt járó és kizárólagosan őt terhelő kockázatokkal tisztában van. Tudomása van különösen azon árfolyamkockázatról, hogy a futamidő alatt a forintnak a svájci frankhoz viszonyított árfolyamának kedvezőtlen változása (azaz a folyósításkor érvényes árfolyamhoz képest a forint árfolyamának gyengülése) esetén a devizában megállapított törlesztő részletek forintban fizetendő ellenértéke akár jelentős mértékben is emelkedhet. Jelen szerződés aláírásával Adós tudomásul veszi, hogy ezen kockázat vagyoni kihatásait teljes mértékben ő viseli. Kijelenti továbbá, hogy az árfolyamkockázatból adódó lehetséges hatásokat alapos megfontolás tárgyává tette, és a kockázatot fizetőképességének és vagyoni helyzetének megfelelően vállalta, a Bankkal szemben igényt az árfolyamkockázatból eredően nem érvényesít.”. A felek a kölcsönszerződés részévé tették a hitelező Lakossági hitelezési üzletszabályzatát (a továbbiakban: üzletszabályzat).

[3] A II. és a III. rendű alperesek készfizető kezességet vállaltak a felperesek kölcsönszerződésből eredő tartozásáért.

[4] Az Bank1 helyébe jogutódként az I. rendű alperes lépett, aki a felek között létrejött kölcsönszerződést is magában foglaló állományát 2016. november 1-jei hatállyal a IV. rendű alperesre ruházta át.

[5] A felperesek a keresetükben elsődlegesen annak megállapítását kérték, hogy a kölcsönszerződés I.3.7. pontjába foglalt, a kezelési költség megfizetését előíró feltétel, a I.4.2.1.1. pontjába foglalt az a feltétel, amely szerint a halasztás lejártakor a hitelező az eredeti esedékességi időpontok változatlanul hagyásával új törlesztő részletet állapít meg, a I.4.3.1. pontjába foglalt az a feltétel, amelynek értelmében az adós az adott devizanemre meghatározott és az üzletszabályzatban rögzítettek szerint közzétett árfolyamon köteles teljesíteni, valamint a I.10. pontjába foglalt kockázatfeltáró nyilatkozat érvénytelen. Az

érvénytelenség jogkövetkezményét akként kérték levonni, hogy a bíróság az érvénytelen rendelkezések elhagyásával nyilvánítsa érvényessé a szerződést azzal, hogy a 2019. május 12-én fennálló tőketartozásuk 2.196.100 forint, amelyet a szerződésből még hátralévő futamidő alatt, az ott rögzített esedékességgel és kamatfizetési kötelezettség mellett kötelesek teljesíteni.

[6] Másodlagos kereseti kérelmük a I.4.3.1. és a I.10. pontjába foglalt, korábban idézett feltételek érvénytelenségének megállapítására irányult, jogkövetkezményként a szerződés érvényessé nyilvánítását kérték az érvénytelen rendelkezések elhagyásával és azzal, hogy a 2019. május 12-én fennálló tőketartozásuk 3.743.556 forint, amelyet a szerződésből még hátralévő futamidő alatt, az ott rögzített esedékességgel és kamatfizetési kötelezettség mellett kötelesek teljesíteni.

[7] Harmadlagosan a I.3.7. pontba foglalt feltétel érvénytelenségét kérték megállapítani, jogkövetkezményként a szerződés érvényessé nyilvánítását kérték az érvénytelen rendelkezések elhagyásával és azzal, hogy a 2019. május 12-én fennálló tőketartozásuk 11.576.653 forint, amelyet a szerződésből még hátralévő futamidő alatt, az ott rögzített esedékességgel és kamatfizetési kötelezettség mellett kötelesek teljesíteni.

[8] Negyedleges kereseti kérelmükben a I.4.2.1.1. pontba foglalt, általuk sérelmezett feltétel érvénytelenségét kérték megállapítani, e feltétel érvénytelensége esetére az elsődleges kereseti kérelemben megjelölt jogkövetkezmények alkalmazását kérték.

[9] Arra hivatkoztak, hogy a hitelező nem tájékoztatta őket megfelelően az árfolyamváltozás kockázatáról, ezért tisztességtelenek a kölcsönszerződésnek az árfolyamváltozás kockázatát rájuk hárító feltételei. Vitatták, hogy megkapták volna a IV. rendű alperes által a periratokhoz csatolt, "Ügyféltájékoztató" (a továbbiakban: ügyféltájékoztató) elnevezésű iratot. Kifejtették, hogy a kölcsönszerződésbe foglalt tájékoztatás nem felel meg az Európai Unió Bírósága (EUB) ítéleteiben támasztott követelményeknek, mert nem ismerteti a kockázatot, nem terjed ki a forint súlyos leértékelődésének lehetőségére, a külföldi kamatlábak emelkedésének a törlesztő részletekre gyakorolt hatására, és mindazon, a szerződés teljesítését befolyásoló körülményekre, amelyekről a hitelező a szerződés megkötésekor tudhatott. Álláspontjuk szerint a tájékoztatás alapján az adósnak már a szerződéskötés időpontjában ki kell tudnia számolnia a kölcsön teljes költségét, ezért a tájékoztatásnak ki kell terjednie a svájci frank iránti kereslet megváltozására, a monetáris politikára, a valuták vásárló erejére, a kamatparitásra, a reálkamatlábak mértékére, az ország nemzetközi fizetési mérlegpozíciójára, valamint a makrogazdasági és politikai stabilitásra is. A tájékoztatásnak tartalmaznia kellett volna azt is, hogy a svájci frank menekülő valuta, ezért rövid időn belül drasztikusan emelkedhet a mértéke. Rámutattak, hogy a kölcsönszerződés nem rögzíti sem az árfolyamrés, sem az egyoldalú hiteldíj emelés mértékét, ezért hiányzik a fizetési kötelezettségüket befolyásoló költségtételek meghatározása. Hiányzik továbbá a türelmi idő lejártá után fizetendő új törlesztő részlet megállapításának feltételrendszere is, emiatt nem lehetett világos és érthető a fizetési kötelezettségük megváltozásának mértéke és a változás mechanizmusa. Előadták,

hogyan nem ismerhették meg előre a szerződés feltételeit, ez pedig önmagában a szerződés érvénytelenségét eredményezi. Az volt az álláspontjuk, hogy a szerződés alapján nem számítható ki a kölcsön teljes költsége, és hogy a tőketartozásuk milyen körülmények hatására változhat. Okfejtésük szerint az árfolyamrész, a hiteldíj egyoldalú megváltoztatására vonatkozó rendelkezések és az árfolyamváltozás kockázata együttesen befolyásolják a fizetési kötelezettségüket, azonban a szerződéskötés időpontjában egyik tényező mértéke sem volt ismert, működési mechanizmusa nem volt átlátható és érthető. Kiemelték, hogy a hitelezőtől kapott tájékoztatás nem utal a kockázat korlátlanására. Azzal is érveltek, hogy a tájékoztatást nem kellő időben kapták meg.

[10] Hivatkoztak arra, hogy a tájékoztatás hiányossága miatt nem tudták felmérni a kockázat fizetési kötelezettségeikre gyakorolt hatását, és nem voltak abban a helyzetben, hogy megalapozott döntést tudjanak hozni a kockázat vállalásáról.

[11] Érvelésük szerint a halasztott tőkefizetésre vonatkozó szerződési feltétel azért tisztességtelen, mert a halasztás időtartama alatt a tőketartozásuk nem csökkent, így elestek attól a lehetőségtől, hogy a fokozatosan csökkenő tőketartozás után kevesebb hiteldíjat fizessenek.

[12] A kölcsönszerződés érvénytelenségének okaként jelölték meg azt, hogy a szerződés nem tartalmazza a halasztás lejártá után fizetendő törlesztő részletek összegét.

[13] A kezelési költség kikötését azért tartották tisztességtelennek, mert a hitelező szolgáltatást nem nyújt ezen költség ellenében.

[14] Az I. és a IV. rendű alperesek ellenkérelme a kereset elutasítására és a felperesek perkielégben marasztalására irányult.

[15] Az I. rendű alperes a védekezésében arra hivatkozott, hogy 2016. november 1. napja, a kölcsönszerződés átruházása óta nem alanya a szerződésnek, ezért vele szemben nem érvényesíthető abból eredő jog vagy követelés.

[16] A IV. rendű alperesnek az volt az álláspontja, hogy a jogelődje az ügyféltájékoztatóban, a kölcsönkérelemben és a kölcsönszerződés I.10. pontjában megfelelően tájékoztatta a felpereseket az árfolyamváltozás kockázatáról. A tájékoztatás alapján a felperesek megismerhették a fizetési kötelezettségük mértékét befolyásoló körülményeket, és felmérhették ezek törlesztő részletekre gyakorolt esetleg együttes negatív hatását is. Hangsúlyozta, hogy az ügyféltájékoztató felhívta a figyelmet a törlesztő részletek és a kamatterhek várható tartós növekedésének a lehetőségére. Rámutatott, hogy a felperesek

a kölcsönkérelemben elismerték az ügyféltájékoztató átvételét és megismerését, kiemelte, hogy a kölcsönszerződés is tartalmaz kockázatfeltárást. Kifejtette, hogy az árfolyamváltozás kockázatára vonatkozó tájékoztatásnak nem kell kiterjednie az árfolyamváltozás valószínűségére, reális voltára, irányára és mértékére, elegendő, ha nem enged arra következtetni, hogy a kockázat nem valós, vagy az csak korlátozott mértékben terheli az adóst.

[17] Előadta, hogy a kezelési költség az 1996. évi CXII. törvény (rHtp.) 2. számú melléklet 10.3. pontjában felsorolt, a kölcsön nyújtásához kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások átalány jellegű ellenértéke. Álláspontja szerint a felpereseket kezelési költség megfizetésére kötelező kikötés a szolgáltatás és az ellenszolgáltatás arányát meghatározó feltétel, ezért annak tisztességtelensége nem vizsgálható. Azzal érvelt, hogy a kezelési költség fogalmát a pénzügyi ágazati jogszabályok meghatározzák, felszámítására lehetőséget adnak. A perbeli szerződésben kikötött kezelési költséget azért nem tartotta aránytalannak, mert az azt is magában foglaló THM megfelelt a szerződéskötés időpontjában alkalmazott átlagos mértéknek.

[18] Az elsőfokú bíróság az ítéletével a keresetet elutasította, és kötelezte a felpereseket, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg a IV. rendű alperesnek 38.100 forint ügyvédi munkadíjat, továbbá 15 napon belül – leletezés terhével – egyetemlegesen rójanak le további 15.000 forint kereseti illetéket.

[19] Ítéletének indokolásában tényként állapította meg, hogy a felperesek a periratokhoz csatolt ügyféltájékoztatóval azonos tartalmú tájékoztatást kaptak a IV. rendű alperes jogelődjétől. A felperesek ugyanis a kölcsönkérelemben elismerték az írásbeli tájékoztatás megtörténtét, eltérő tartalmú írásbeli tájékoztatást viszont nem tudtak csatolni a periratokhoz, de még csak eltérő tartalmat sem adtak elő. Álláspontja szerint az ügyféltájékoztatóban foglaltak megfeleltek a rHtp. 203. § (6) és (7) bekezdésében, a 2/2014. Polgári jogegységi határozatban, valamint az EUB C-186/16., C-51/17. és C-118/17. számú ítéleteiben meghatározott feltételeknek.

[20] Hangsúlyozta, hogy a felperesek kifogás nélkül aláírták a kölcsönszerződést, ebből pedig arra lehet következtetni, hogy a szerződés rendelkezéseit előre megismerhették, mérlegelhették azok hatásait, és felmérhették, hogy milyen hátrányokat és előnyöket jelent a számukra a tőketörlesztés elhalasztása. Okfejtése szerint a tőketörlesztés elhalasztása azért nem okozott indokolatlan hátrányt a felpereseknek, mert a halasztás ideje alatt alacsonyabb törlesztő részleteket kellett teljesíteniük.

[21] Kifejtette, hogy a kölcsönszerződés tartalmazza a törlesztő részletek összegét, a törlesztő részletek összegének utólagos megállapítása nem eredményezheti a szerződés érvénytelenségét.

[22] Rámutatott, hogy a rHpt. a hitelezők számára kifejezetten megengedi a kamaton felül más költségek érvényesítését. Álláspontja szerint a IV. rendű alperes jogelődje érthetően és világosan fogalmazta meg a kezelési költségre vonatkozó feltételeket. A kezelési költség a kölcsön nyújtásához szükséges különleges banki szolgáltatás ellenértéke, amely tevékenységeket nem kellett külön nevesíteni a szerződésben. Nem tekinthető tisztességtelennek a kezelési költség devizában való nyilvántartása sem.

[23] Az ítélet ellen, annak megváltoztatása, keresetük teljesítése, valamint az I. és a IV. rendű alperesek első- és másodfokú perkoltségben marasztalása iránt a felperesek terjesztettek elő fellebbezést.

[24] A fellebbezésükben sérelmezték, hogy az elsőfokú bíróság tévesen állapította meg a részükre adott tájékoztatás tartalmát. Továbbra is vitatták, hogy a periratokhoz csatolt ügyféltájékoztatóval azonos tartalmú tájékoztatást kaptak volna. Érvelésük szerint az I. és a IV. rendű alpereseknek kellett volna bizonyítania, hogy jogelődjük eleget tett az anyagi jogszabályokban előírt tájékoztatási kötelezettségének, és a periratokhoz csatolt ügyféltájékoztatóval egyező tartalmú tájékoztatást nyújtottak, az alperesek azonban ezt nem bizonyították. Utaltak arra, hogy az ügyféltájékoztató egyszerű okirat, amelynek nincs jogszabályban meghatározott bizonyító ereje, ezért nem alkalmas az alperesi tényállítások bizonyítására. Hivatkoztak arra, hogy az EUB C-449/13. számú ítélete értelmében a fogyasztó szabványzáradékba foglalt elismerése nem elegendő a szerződéskötést megelőző kötelezettségek maradéktalan és megfelelő teljesítésének a bizonyítására, ezt a hitelezőnek más bizonyítékkal is alá kell támasztania. Felhívták a figyelmet arra, hogy a kölcsönkérelemben említett és a periratokhoz csatolt tájékoztató elnevezése eltér. Mindezek miatt az ügyféltájékoztató tartalma nem vált a felpereseknek adott tájékoztatás részévé.

[25] Kifogásolták, hogy az elsőfokú bíróság tévesen értelmezte a szerződési feltételek együttes hatásait. A szerződés teljesítésére vonatkozó szerződési feltételek átláthatósága körében nem kizárólag az árfolyamváltozás kockázatáról adott tájékoztatásnak van jelentősége, hanem a szerződés más rendelkezéseinek, és más szerződésekkel való kapcsolatának is. A feltételek tisztességtelenségének vizsgálata során a szerződés eredeti tartalmából kell kiindulni, és nem vehetők figyelembe a később hatályba lépett jogszabályok. Fenntartották azt az álláspontjukat, hogy az árfolyamváltozás kockázatát rájuk hárító feltételek tisztességtelenségét a fizetési kötelezettségükre vonatkozó egyéb, különösen az árfolyamrésre és az egyoldalú hiteldíj módosításra vonatkozó feltételekkel együtt kell értékelni. Mivel a szerződés egyik, a fizetési kötelezettségük mértékét befolyásoló tényező mértékét sem tartalmazza, és a hitelező maga határozhatja meg a teljesítéskor alkalmazott árfolyamot, gazdaságilag átláthatatlanok a szerződés teljesítéssel kapcsolatos feltételei. Emiatt lehetetlen felmérni a forint súlyos leértékelődésének és a külföldi kamatlábak emelkedésének a törlesztő részletekre gyakorolt hatását, és a teljes futamidőre kiszámítani a kölcsön teljes költségét. Erre figyelemmel a szerződés teljesítésekor nem az árfolyamváltozás kockázatának, hanem a hitelező üzletpolitikájának voltak kitéve. Ilyen módon a hitelező dönthette el, hogy

szerződésszerű-e a teljesítésük, ez viszont a 18/1999. (II. 5.) Korm. rendelet (Rendelet) 1. § (1) bekezdés b) pontja alapján tisztességtelen.

[26] Okfejtésük szerint valóban nem kell a szerződésben tételesen felsorolni a kezelési költség ellenében teljesített szolgáltatásokat, azonban a szerződésből ki kell tűnnie, hogy a költség mögött áll valamilyen szolgáltatás, az észszerűen a kölcsön kezelése vagy folyósítása körébe tartozik, és nem aránytalan. Hivatkoztak arra, az alperesek nem bizonyították, hogy ténylegesen nyújtottak a kezelési költség ellenében gazdaságilag vagy jogilag indokolt, a költséggel arányos szolgáltatást. Véleményük szerint csak a tényleges szolgáltatások teljesítésének bizonyítása után lehet állást foglalni a kezelési költség felszámításának tisztességességéről és mértékének arányosságáról. A kezelési költség devizában történő felszámítását azért tartották továbbra is indokolatlannak, mert a hitelező forintban keletkező költségeinek devizában való nyilvántartása feleslegesen teszi ki árfolyamkockázatnak az adósokat. Hivatkoztak a kezelési költség devizában való felszámítását tiltó, a rHpt. 210. § (5a) bekezdésére, és utaltak arra, hogy amit a törvény megtiltott, az korábban sem lehetett tisztességes. Az volt az álláspontjuk, hogy a költség kizárólag ténylegesen felmerült kiadás ellentételezésére szolgál, a kölcsön összegéhez képest százalékos mértékben meghatározott átalánydíj azonban nem ilyen, hanem a hitelező további haszna, egy rejtett kamat. Változatlanul állították, hogy a kezelési költség felszámítása gazdasági és jogi értelemben is indokolatlan, a mértéke pedig nem arányos.

[27] Okfejtésük szerint a kezelési költség nem lehet más, mint a szerződés adminisztrációjával összefüggésben felmerült tevékenység költsége, ennek mértéke azonban semmilyen összefüggésben nem áll a folyósított kölcsön összegével, mert sem a kölcsön összege, sem az árfolyam változása nem befolyásolja a szükséges adminisztrációs tevékenység mennyiségét. Mivel a kezelési költség összege nem az ellenében ténylegesen teljesített szolgáltatásoktól függ, aránytalan terhet ró rájuk.

[28] Kifejtették, hogy a szerződés érvénytelenségét a C-51/17. számú ítélet 4. pontja szerint kell megítélni, az árfolyamváltozás kockázatáról adott tájékoztatást együtt kell értelmezni a fizetési feltételeket meghatározó egyéb feltételekkel, és azt kell vizsgálni, hogy át tudták-e látni a fizetési kötelezettségük jövőbeni alakulását és a kötelezettség megváltozásának működési mechanizmusát. Kiemelték, hogy a bíróság köteles figyelmen kívül hagyni a szerződéskötés után hatályba lépett jogszabályokat a tisztességtelenség vizsgálata során. Rámutattak, hogy fizetési kötelezettségük a forint erősödése esetén is emelkedhet az árfolyamrész vagy a hiteldíj egyoldalú megemelése folytán, a szerződés alapján pedig nem követhető nyomon a fizetési kötelezettségük változása, emiatt a szerződés nem átlátható és nem világos.

[29] Előadták, azt, hogy a kölcsönszerződés nem tartalmaz a tőke törlesztésére vonatkozó szabályt, a bíróságnak hivatalból kell észlelnie.

[30] Álláspontjuk szerint az árfolyamváltozás kockázatával kapcsolatos tájékoztatásnak az EUB C-776/19. és C-782/19. számú ítéletei értelmében ki kell terjednie a szerződés kockázatát érintő pénzügyi mechanizmus konkrét működésére, az árfolyamváltozásra kiható gazdasági háttérre is. A fogyasztókat úgy kell tájékoztatni, hogy a teljes futamidőre előre látni tudják azokat a gazdasági következményeket, amelyeket az árfolyamváltozást eredményező gazdasági háttér idéz elő, hangsúlyozták, hogy a IV. rendű alperes jogelődje ilyen tájékoztatást nem nyújtott. Érvelésük szerint a kölcsönszerződés azért is jelentős egyenlőtlenséget idéz elő a hátrányukra, mert a hitelező a hiteldíj vagy az árfolyamrés egyoldalú emelésével tud védekezni az árfolyamváltozás számára kedvezőtlen hatásai ellen, a felpereseket viszont megfosztja ettől a lehetőségtől. Előadták, hogy korlátlan kockázatot észszerűen körültekintő fogyasztó nem is vállalna.

[31] Az I. és a IV. rendű alperesek a fellebbezési ellenkérelmükben az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását és a felperesek másodfokú perköltségben marasztalását kérték.

[32] Állították, hogy a felperesek az általános szerződés-kötési gyakorlatnak megfelelően a periratokhoz csatolt ügyféltájékoztatóval megegyező tartalmú ügyféltájékoztatót kaptak a kölcsönszerződés megkötése előtt, amely minden szempontból megfelelő tájékoztatást nyújtott az árfolyamváltozás kockázatáról. Hivatkoztak arra, hogy más perekben több bíróság is megfelelőnek ítélte a perbelivel azonos tartalmú tájékoztatást. Fenntartották a kezelési költséggel kapcsolatban az elsőfokú eljárásban előadott jogi érveiket.

[33] A felperesek fellebbezése alaptalan.

[34] Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, a tényállásból levont érdemi jogi következtetéseivel a Fővárosi Ítéltábla egyetértett, és túlnyomó részben, az alábbiak szerint osztotta a döntés ítéletben kifejtett indokait is.

[35] Az I. rendű alperes 2016. november 1-jei hatállyal a IV. rendű alperesre ruházta át a perbeli kölcsönszerződést is magában foglaló szerződési állományát. A hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 2013. évi CCXXXVII. törvény (új Hpt.) 17. §-a és 17/A. § (1) bekezdése szerint az állományátruházás során a Ptk. szerződésátruházásra vonatkozó szabályait azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy az átruházás esetén a szerződés biztosítékai nem szűnnek meg, továbbá az átruházáshoz nem szükséges a szerződésben maradó fél jognyilatkozata. Az állományátruházás következtében a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 6:208. § (1) és (2) bekezdései értelmében a hitelező oldalán alanyváltozás történt a kölcsönszerződésben: a szerződésből az I. rendű alperes kilépett, és helyette hitelezőként a IV. rendű alperes lépett be. A szerződésátruházás joghatása az, hogy a hitelezőt megillető jogok, illetve a hitelezőt terhelő kötelezettségek összessége a IV. rendű alperesre szállt át, az I. rendű alperes pedig kilépett a szerződéses jogviszonyból, annak már nem alanya, vele szemben tehát nem érvényesíthető a kölcsönszerződésből eredő jog vagy

követelés. Erre figyelemmel az I. rendű alperessel szembeni kereset elutasítása az I. rendű alperes passzív perbeli legitimációjának a hiánya miatt megalapozott.

[36] A felperesek a keresetükben és a fellebbezésükben is érvénytelenségi okként hivatkoztak arra, hogy a kölcsönszerződés nem tartalmazza a halasztás utáni időre a törlesztő részletek összegét, sem azok kiszámításának módját.

[37] A rHpt. 213. § (1) bekezdés e) pontja szerint a fogyasztási, lakossági kölcsönszerződés semmisségét eredményezi, ha a szerződés nem tartalmazza a törlesztő részletek összegét.

[38] A Kúria az 1/2016. Polgári jogegységi határozat 2. pontjában úgy foglalt állást, hogy a deviza alapú fogyasztási és lakossági kölcsönszerződés abban az esetben is megfelel a rHpt. 213. § (1) bekezdés e) pontja által előírtaknak, ha az írásba foglalt szerződés – ideértve a szerződéskötéskor annak részévé vált általános szerződési feltételeket is – kiszámítható módon tartalmazza a törlesztő részletek számát, összegét és a törlesztési időpontokat. A törlesztő részletek összege kiszámíthatónak tekintendő, ha a szerződés rögzíti legalább azokat az adatokat és azt a számítási módot, amelyek alapján a törlesztő részletek összege az átszámítás szerződésben rögzített későbbi időpontjában, ennek hiányában az egyes törlesztő részletek esedékességekor pontosan meghatározható.

[39] A perbeli kölcsönszerződés rögzíti a kölcsön svájci frankban meghatározott összegét, teljes futamidejét, a halasztás időtartamát – amely időszak alatt tőketörlesztést nem kell teljesíteni –, valamint az ügyleti kamat és a kölcsönt terhelő egyéb hiteldíjak alapját és mértékét. Ezekből az adatokból pontosan kiszámítható, hogy a futamidő halasztás lejárta után fennmaradó részében a felpereseknek milyen összegű törlesztő részletet kell megfizetniük, a kölcsön összegét el kell osztani a futamidőből a halasztás lejárta után fennmaradó hónapok számával, és az így kapott összeghez kell hozzáadni a kölcsönt terhelő, havonta fizetendő hiteldíjakat. Mivel a kölcsönszerződés tartalmazza a halasztás időszakában fizetendő törlesztő részletek összegét, a halasztás lejárta után fizetendő törlesztő részletek összege pedig a fentiek szerint kiszámítható a szerződés rendelkezései alapján, nem áll fenn a rHpt. 213. § (1) bekezdés e) pontjában meghatározott semmisségi ok.

[40] A felperesek érvénytelenségi okként hivatkoztak arra is, hogy nem kaptak megfelelő tájékoztatást az árfolyamváltozás kockázatáról, ezért tisztességtelen a kölcsönszerződésnek az árfolyamváltozás kockázatát rájuk hárító feltétele, ennek a rendelkezésnek a tisztességtelensége pedig az egész szerződés érvénytelenségét vonja maga után.

[41] A 2/2014. Polgári jogegységi határozat 1. pontja értelmében az árfolyamváltozás kockázatát az adósra hárító szerződési feltétel a főszoigáltatás körébe

tartozó rendelkezés, amelyre a 93/13/EGK Irányelv 4. cikk (2) bekezdése alapján csak akkor alkalmazhatók a tisztességtelen szerződési feltételekre vonatkozó jogszabályi rendelkezések, ha az a fogyasztó számára nem volt érthető vagy világos. A szerződési feltétel érthetősége és világossága szempontjából van jelentősége annak, hogy a fogyasztónak minősülő adós megfelelő tájékoztatást kapott-e a hitelezőtől az árfolyamváltozás kockázatáról. Ha a hitelező által adott tájékoztatás megfelelő volt, akkor a feltételt érthetőnek és világosnak kell tekinteni, és nem alkalmazhatók rá a tisztességtelen szerződési feltételekre vonatkozó szabályok. Ha pedig az adós egyáltalán nem kapott tájékoztatást, vagy a hitelező által adott tájékoztatás nem volt megfelelő, akkor megnyílik a lehetőség annak vizsgálatára, hogy tisztességtelennek minősül-e a feltétel a rPtk. 209. § (1) bekezdése alapján.

[42] Az elsőfokú bíróság helyesen járt el, amikor az árfolyamváltozás kockázatát a felperesekre hárító szerződési feltétel tisztességtelenségével kapcsolatban elsősorban azt vizsgálta, hogy a felperesek kaptak-e tájékoztatást az árfolyamváltozás kockázatáról, és ha igen, milyen tartalommal.

[43] A rHpt. 203. § (6) bekezdése szerint az adósnak az aláírásával kell tudomásul vennie az ügylet kockázatára vonatkozó tájékoztatást, azt azonban nem írja elő, hogy ezt kizárólag a tájékoztatást tartalmazó okirat aláírásával teheti meg. A tájékoztatás tudomásul vétele tehát megtörténhet más, az adós tájékoztatás megismerését elismerő, vagy annak tudomásul vételére vonatkozó nyilatkozatát tartalmazó okiratban is. A felperesek a teljes bizonyító erejű magánokirat – rPp. 196. § (1) bekezdés b) pontjában meghatározott – alaki kellékeinek megfelelő kölcsönkérelemben és a rPp. 195. § (1) bekezdése alapján közokiratnak minősülő kölcsönszerződésben elismerték, hogy kaptak tájékoztatást az árfolyamváltozás kockázatáról, és tudomásul vették azt.

[44] A felperesek a perben vitatták, hogy a kölcsönszerződés megkötése előtt megkapták a IV. rendű alperes által a periratokhoz csatolt ügyféltájékoztatót. A kölcsönkérelemben tett nyilatkozatuk kiadványra utal, amiből alappal lehet levonni azt a következtetést, hogy írásban kaptak tájékoztatást. Állították, hogy a periratokhoz csatolt tájékoztatás tartalma nem azonos a részükre átadott tájékoztató tartalmával. A teljes bizonyító erejű magánokiratba és a közokiratba foglalt elismerő nyilatkozatuk megdöntése a rPp. 164. § (1) bekezdése alapján a felpereseket terhelte, igazolni tartoztak, hogy egyáltalán nem kaptak tájékoztatást, vagy a periratokhoz csatolt ügyféltájékoztató tartalmától eltérő tájékoztatásban részesültek. Ennek a bizonyítási kötelezettségüknek nem tettek eleget, nem tudtak csatolni a IV. rendű alperes által benyújtottól eltérő tartalmú tájékoztatást, még előadást sem tudtak tenni arra, hogy az általuk kapott tájékoztatás az ügyféltájékoztatóban foglaltaktól miben tért el. Felperesek alátámasztás nélküli vitatása nem teszi kétséggé, hogy a IV. rendű alperes által a periratokhoz csatolt ügyféltájékoztatóval azonos tartalmú ügyféltájékoztatót kaptak a szerződés megkötése előtt, és az utóbbit nem teszi kétséggé az sem, hogy a kölcsönkérelemben említett ügyféltájékoztató elnevezése nem egyezik meg pontosan az iratokhoz csatolt tájékoztató címével.

[45] Mindezek alapján az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a felperesek a kölcsönszerződés megkötése előtt az alperesek által a periratokhoz csatolt ügyféltájékoztatóval azonos tartalmú írásbeli tájékoztatást kaptak a deviza alapú szerződés kockázatairól.

[46] Az ügyféltájékoztató felhívja a figyelmet az árfolyamváltozás kockázatára, ismerteti, hogy ez az árfolyam változásának a lehetőségéből ered, és tartalmazza azt is, ha gyengül a forint devizához viszonyított árfolyama, akkor növekedni fog a törlesztő részletek forintban kifejezett összege. A tájékoztatás alapján a felperesek számára felismerhető volt az árfolyamváltozás kockázatának fennállása, a forint jelentős leértékelődésének a lehetősége, és ennek a kölcsönszerződésből eredő fizetési kötelezettségeikre gyakorolt hatása. Felismerhették azt is, hogy a kockázat vállalása a jövőben nehezen viselhetővé teheti a számukra a szerződés teljesítését. A kölcsönszerződés I.10. pontja kifejezetten tartalmazza, hogy a kockázat vagyoni kihatásait teljes mértékben a felperesek viselik, és sem az ügyféltájékoztató, sem a kölcsönszerződés nem utal arra, hogy nem kell számolni a kockázat reális voltával, az csak jelentéktelen lenne, vagy csak meghatározott felső határ eléréséig terhelne az adósokat. A felperesek a tájékoztatás alapján nem gondolhatták alappal, hogy a kockázat nem valós, vagy az csak korlátozott mértékben terheli őket. A tájékoztatásnak nem kell kiterjednie az árfolyamváltozás valószínűségére, irányára és mértékére, sem pedig az árfolyam változását előidéző lehetséges okokra, vagy az azt befolyásoló körülményekre, nem kell tartalmaznia gazdasági elemzéseket, levezetések vagy becslések sem. A Fővárosi Ítéltábla osztja azt az álláspontot, hogy az ilyen terjedelmű és mélységű tájékoztatás nem tenné érthetővé és világossá az árfolyamváltozás kockázatát az adósra hárító feltételt, hanem éppen azzal ellentétes hatást váltana ki. Erre figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy az ügyféltájékoztató árfolyamváltozás kockázatára vonatkozó része maradéktalanul megfelel a rHpt. 203. § (6) bekezdésében és (7) bekezdés a) pontjában, a 6/2013. és 2/2014. Polgári jogegységi határozatokban, valamint az EUB C-26/13., C-186/16. és C-51/17. számú ítéleteiben támasztott követelményeknek.

[47] Az árfolyamváltozás kockázatára vonatkozó tájékoztatás szükségszerűen a hitelező egyoldalú nyilatkozata, ennek a körülménynek a tájékoztatás megfelelősége és az árfolyamváltozás kockázatát az adósra hárító feltétel tisztességtelensége szempontjából nincs ügydöntő jelentősége. Az írásba foglalt tájékoztatás okirati bizonyíték, amely a tájékoztatás tartalmát bizonyítja.

[48] A felperesek helyesen hivatkoztak arra, hogy a deviza alapú kölcsönszerződésekben három tényező befolyásolja az adósok forintban kifejezett fizetési kötelezettségének mértékét: az árfolyamrész, az egyoldalú hiteldíj módosítás lehetősége és az árfolyamváltozás. A Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint e három tényező között nem áll fenn a fellebbezésben állított szoros összefüggés; a kölcsönszerződés megkötésekor az adósok számára felismerhető volt mindhárom tényező tekintetében, hogy azok egyrészt külön-külön milyen módon befolyásolják a fizetési kötelezettségüket, másrészt az is, hogy ezek egyszerre válhatnak ki akár rájuk nézve kedvező, akár kedvezőtlen hatást, de egymással ellentétes irányban is hathatnak. Külön jelentőséget kell tulajdonítani annak, hogy az árfolyamváltozás kockázatáról, annak a törlesztő részletekre és az adósok fizetési kötelezettségeire gyakorolt hatásáról akkor sem lett volna bővebb, kimerítőbb tájékoztatás adható, ha a szerződések

egyáltalán nem tartalmaztak volna árfolyamrés alkalmazására és egyoldalú hiteldíj módosításra lehetőséget adó feltételeket.

[49] A deviza alapú kölcsönszerződések esetében nem követelhető meg, hogy már a szerződéskötés időpontjában a teljes futamidőre előre kiszámítható legyen, hogy az adósnak pontosan mennyit kell visszafizetnie. Az ilyen szerződéseknek ugyanis jellegadó sajátossága, hogy a megkötésük az árfolyamváltozás kockázatával jár. A kockázat jövőbeni bizonytalanságot jelent, abban áll, nem lehet előre tudni, hogy bekövetkezik-e az árfolyamváltozás, ha igen, akkor mikor, milyen irányú és mértékű lesz, és ehhez képest az adósnak forintban számolva mennyit kell visszafizetnie a futamidő végéig. Ezért nem teszi érvénytelenné a deviza alapú kölcsönszerződést vagy tisztességtelenné annak bármely feltételét önmagában az, hogy nem számítható ki a szerződéskötés időpontjában pontosan, előre, a futamidő végéig az adóst terhelő fizetési kötelezettség összege.

[50] Mivel a felperesek megfelelő tájékoztatást kaptak a hitelezőtől az árfolyamváltozás kockázatáról, érthetőnek és világosnak kell tekinteni az árfolyamváltozás kockázatát a felperesekre hárító szerződési feltételt, ezért nem alkalmazhatók erre a kikötésre a tisztességtelen szerződési feltételekre vonatkozó jogszabályi rendelkezések. Emiatt nem vizsgálható e feltétel semmissége a rPtk. 209. § (1) bekezdése és a rPtk. 209/A. § (2) bekezdése alapján.

[51] A felpereseket kezelési költség megfizetésére kötelező szerződési feltétel tisztességtelensége szempontjából nincs jelentősége annak, hogy a hitelező ténylegesen teljesített-e valamilyen szolgáltatást a kezelési költség ellenében. A teljesítés elmaradása vagy fogyatékosága ugyanis szerződésszegésnek minősül, ami nem érvénytelenségi ok, nem eredményezi a szerződés érvénytelenségét. A kezelési költségre vonatkozó kikötés tisztességtelensége szempontjából annak van jelentősége, hogy felismerhetők-e azok a szolgáltatások, amelyeket a hitelező a kezelési költség ellenében vállalt, és ezekhez képest a kezelési költség megfizetése aránytalan terhet ró-e az adósra.

[52] Az EUB a C-621/17. számú ítéletében úgy foglalt állást, hogy a kezelési költséget szabályozó szerződési feltétel tekintetében az érthető megfogalmazás elve nem kívánja meg a kezelési költség ellenében nyújtott valamennyi szolgáltatás részletezését a szerződésben, de megköveteli, hogy a szolgáltatások jellege a szerződésből észszerűen érthető vagy levezethető legyen.

[53] A rHpt. 2. számú mellékletének I.10.3. pontja értelmében a hitel és pénzkölcsön nyújtására irányuló pénzügyi szolgáltatási tevékenység a hitelképesség vizsgálatával, a hitel és kölcsönszerződések előkészítésével, a folyósított kölcsönök nyilvántartásával, figyelemmel kísérésével, ellenőrzésével, a behajtással kapcsolatos intézkedéseket is magában foglalja.

[54] Ezen rendelkezés alapján a hitel és pénzkölcsön nyújtása nem kizárólag a kölcsön időleges rendelkezésre bocsátását foglalja magában, hanem a rHpt. 2. számú mellékletének I.10.3. pontjában felsorolt egyéb tevékenységeket is.

[55] A rHpt. 2. számú mellékletének III.7. pontja szerint a kamat: az adós által a kölcsönnyújtónak (betételhelyezőnek) az elfogadott betét vagy az igénybe vett kölcsön használatáért, kockázataért fizetendő, a betét- vagy kölcsönösszeg százalékaiban meghatározott, időarányosan térítendő (elszámolandó) pénzösszeg vagy egyéb hozadék.

[56] Ebből a rendelkezésből az a következtetés vonható le, hogy a kamat a hitel és pénzkölcsön nyújtása körébe tartozó tevékenységek közül kizárólag a kölcsönként az adós rendelkezésére bocsátott pénz használatának ellenértéke, a rHpt. 2. számú mellékletének I.10.3. pontjában felsorolt egyéb tevékenységeknek viszont nem az ellenszolgáltatása, ezért a rHpt. 2. számú mellékletének I.10.3. pontjában felsorolt egyéb tevékenységek ellenében külön díj vagy költség számítható fel a kamaton felül. Erre egyébként a rHpt. egyéb rendelkezései is utalnak, így a 203. § (3) bekezdés c) pontja, 209. § d) pontja, 210. § (2) bekezdése.

[57] A rHpt. rendelkezései alapján a felperések beazonosíthatták, hogy a bank milyen szolgáltatásokat nyújt a kezelési költség ellenében. Mivel a kezelési költség felszámítását törvényi rendelkezések tették lehetővé, a felperesektől észszerűen elvárható volt, hogy egyedi megtárgyalás esetén is elfogadják a kölcsönszerződés kezelési költségre vonatkozó rendelkezéseit. Azoknak az egyéb költségeknek és díjaknak az elnevezése alapján, amelyeket a felperések a kamaton és a kezelési költségen kívül kötelesek fizetni, beazonosítható, hogy azok ellenében a bank milyen szolgáltatásokat nyújt, és megállapítható, hogy ezek a szolgáltatások nincsenek átfedésben a kezelési költség fejében teljesített szolgáltatásokkal. A kölcsönszerződésből egyértelműen megállapítható a kezelési költség alapja és mértéke. Ezért azok a szerződési feltételek, amelyek kezelési költség megfizetésére kötelezik a felperéseket, megfelelnek az egyértelmű megfogalmazás, az érthetőség és a világosság követelményének.

[58] A perbeli kölcsönszerződés teljes hiteldíj mutatója évi 6,32%, amely már tartalmazta az évi 1,9% kezelési költséget is. Ez a teljes hiteldíj mutató alacsonyabb volt a perbeli kölcsönszerződés megkötésének az időpontjában a hasonló kölcsönök teljes hiteldíj mutatójánál, mely átlagosan évi 7,13% volt. Erre figyelemmel a kölcsönszerződés kezelési költségre vonatkozó feltétele nem sérti az arányosság elvét sem, és nem állapítható meg a tisztességtelensége.

[59] Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a rPp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta, és az eredménytelenül fellebbező felperéseket a rPp. 78. § (1) bekezdése alapján az alperesek másodfokú perköltsége megfizetésére kötelezte a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) és (5) bekezdései alkalmazásával.

[60] Az elsőfokú bíróság leletezés terhével kötelezte a felpereseket 15.000 forint illeték megfizetésére, figyelmen kívül hagyva, hogy személyes költségmentességben részesültek, ezért a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése alapján nem kötelezhetők a le nem rótt illeték megfizetésére. A Fővárosi Ítéltábla mellőzte ezért az elsőfokú ítéletből a felpereseket illeték megfizetésére kötelező rendelkezést, és a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése, valamint 14. §-a alapján megállapította, hogy az elsőfokú eljárásban le nem rótt 15.000 forint illetéket, valamint a sikertelen fellebbezésükre előlegezett 48.000 forint jogorvoslati illetéket a Magyar Állam viseli.

Budapest, 2021. szeptember 9.

Levek Istvánné dr. s.k.
a tanács elnöke

dr. Lente Sándor s.k.
előadó bíró

dr. Csóka István s.k.
bíró